

[Wilhelm]

ner, når han i § 3, stk. 2, nr. 1, taler om »lønninger i det omfang, disse lovligt kan udbetales«? Er det sådan, at man har gjort nogle eventuelle lønændringer ulovlige med denne buket? Hvad er det, han mener i fremsættelsestalen, når han dér skriver, at »stigninger i lønninger kun kan indregnes i det omfang, de lovligt kan udbetales«?

For at være helt præcis vil jeg gerne reddegøre for baggrunden for spørgsmålet. Jeg har opfattet det sådan, at lønstoplovsforslaget indebærer, at alle de rettigheder, folk havde i henhold til deres overenskomster med hensyn til løfteparagraffer osv., er bortfaldet, og arbejdsgiverne har ikke nogen som helst pligt til at overholde de forpligtelser, der ellers var i overenskomsten med hensyn til lovede lønstigninger og med hensyn til bevægelighed i lønsystemerne. Det er bortfaldet. Ydermere, hvis en arbejdsgiver giver en lønstigning, kan den ikke indregnes i priserne. Og hvis en arbejdsgiver efter at have indrømmet en lønstigning går til retten med den, så er lønstigningen ifølge loven ugyldig. Men det er alt sammen trods alt på et roligere plan end at begynde at tale om ulovlige lønstigninger.

Derfor vil jeg gerne have præciseret, allerede første gang dette begreb dukker op i buketten – det dukker op senere igen i lønstoplovsforslaget – hvad meningen er med at tale om lovlighed – og altså modsætningsvis ulovlighed – i forbindelse med lønudviklingen her. Hvad ligger der i det begreb? Er det meningen, at enhver indrømmelse fra en arbejdsgiver, hvor han aftaler med sine ansatte – til trods for at han ikke er forpligtet, og til trods for at han ikke må indregne det i priserne – at han alligevel godt vil give dem 5 kr. mere, nu skal betegnes som ulovlig, og hvilke konsekvenser vil det have rent juridisk?

Arne Bjerregaard (KrF):

Prisstop og prisindgreb og andre indgreb i et privatkapitalistisk samfund, som vi jo trods alt har, er altid uheldige. De ødelægger den almindelige konkurrence, de ødelægger den almindelige udvikling, man fastlåser og man lammer dynamikken i væsentlige dele af samfundet. Vi er nødt til at konstatere, at sådan er det. Men i væsentlige krisesituationer kan det være berettiget at indføre sådanne love, ikke fordi det fører samfundet vide-

re frem, men kun fordi man dermed har en mulighed for at bevare for samfundet det, man har opnået på væsentlige økonomiske områder. Derfor har det en vis berettigelse at fremsætte disse lovforslag nu.

Dog må det siges, at skal man lave prisstoplove osv., er det i al fald nødvendigt på prisområdet, at de berørte har lov til at indregne alle omkostninger i priserne. Jeg mener ikke, det kan være rimeligt, at man udelukker nogle omkostningsstigninger fra indregning i priserne. Mange erhvervsdrivende bliver ramt direkte i omsætningen. Meningen med dette og så meget andet er, at vi nødvendigvis må bremse forbruget. Vi så da gerne alle sammen, at opsparring blev øget i stedet for forbruget, og i det øjeblik det bliver en realitet, vil omsætningen selvfølgelig falde hos en hel del af vore handlende f. eks. Det vil sige, at selve omsætningsnedgangen giver en indtægtsnedgang for disse. Skal de så derudover ikke have lov til at indregne de almindelige omkostninger, som de har i forbindelse med deres virksomhed, vil de få en betydelig indtægtsnedgang i forhold til lønmodtagerne, og det mener jeg ikke kan være rimeligt. Derfor mener jeg, at det må være sådan, at man kan indregne alle omkostningsstigninger eller mulige omkostningsstigninger i priserne.

Lad mig sige om disse lovforslag her, som det var meningen vi skulle tage stilling til, at det er rent ud sagt forbistret svært. Som også den socialdemokratiske ordfører sagde, er der tale om et samlet hele. Derfor kan man ikke sådan stå op og sige: vi har den og den stilling til det og det forslag, for det afhænger jo fuldstændig af, hvilken skæbne andre forslag får. Når vi behandler disse lovforslag, må vi sige, at det foregående lovforslags skæbne i dette ting er bestemmende for disse forslag, og de lovforslag, der behandles senere i dag og i morgen, er da lige så bestemmende. På den anden side må man vel med lige så stor ret kunne sige, at de lovforslag, vi behandler her, er lige så bestemmende for de andre forslag. Det er vanskeligt på den måde, som vi gør det nu, at behandle tingene enkeltvis, fordi det, som det er sagt fra regeringens og også fra socialdemokratiets side, drejer sig om en helhed.

Uden at vi kender partiernes stilling til den samlede pakke, er det ganske umuligt for os at tilkendegive vores stilling til enkelte